

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"א כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית ג | דף הכולל: ביצה כט.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרנ"ח עד סעיף ד'.
מוסר: חובת השמירה - מתחילת פרק י"ב עד "ולפי דברי חכמינו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק א' עד פרק ג' 'והחכם המבין'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מי טמון במערה העלומה שנחשפה ליד ציונו של הרה"ק הבת עין זיע"א | התרגיל העוצמתי שהפך את לבו של המנכ"ל | הציפור שגירשה אורחים בלתי רצויים מציונו של הצדיק | 2272

על דא ועל הא

"אחר כניסה בזחילה על הגחון ממש אל תוך המערה", משחזר הרב אפנזר, "נחשפה בפנינו מערה יפיפייה חצובה בסלע... על גבי המצבה נתגלתה לעינינו כתובת בת שש שורות חרוטה על אבן גיר...

מי טמון במערה העלומה שנחשפה ליד מערת ציונו של הרה"ק הבת עין זיע"א,
זבה המצבה העתיקה ביותר הידועה לנו כיום בבית החיים שבצפת

הפזורים בה רק יעצימו את הצורך בפענוח לחידות ההיסטוריות כי רבו, ותפילה חרישית לישועת עם קודש בוודאי תשתפך מפיכם. כמי שנוהג ללכת אחרי ה'כולל' לפקוד את ציון הבת עין זיע"א במערה המפורסמת בה טמונים גם הרה"ק בעל הערבי נחל זיע"א ועוד, אני רוצה לגלות לכם על מערה נוספת, שכנה למערה הזו. מדובר על מערת ציונו של הדיין חכם אברהם הכהן זיע"א. "במסגרת עבודות שיקום והצלה בבית העלמין העתיק בצפת, בסמוך למערת חכמי צפת - מהר"י בירב, נחשפה מערה אשר הייתה ידועה לנו זה מספר שנים, אך תוכנה לא נבדק מחשש לקריסת המערה", סיפר לי השבוע הרב אפנזר - איש בית החיים זה עשרות בשנים ומחבר הספר 'מצבות מספרות' על תוכנו. "לאחרונה נבדקה המערה על ידי ציוד צילום על מנת לבדוק את תוכן המערה, בסרטון הצילום נראו בבירור מספר אותיות חרוטות על מצבה, אך לא היה ניתן לקרוא את תוכנה. בנוסף, ניתן היה לראות את חלל המערה ואת האפשרות להיכנס אליה.

אברהם ישראל פרידמן

גם בצפת, עיר הסוד, אין זה סוד כי בית החיים העתיק מלא מסתורין. אינספור מערות של גאוני וצדיקי העיר ופרנסיה נחשפים מידי שבוע, ושופכים אור חדש על העבר העשיר רווי הוד הקדומים של עיר התכלת שליבם של אנשיה - לשמים (האם ידעתם - למשל - שחכם וואעיט, מחכמי העיר בימי תש"ח, טמון במערה אפלה השוכנת מאחורי ציון האר"י הקדוש? סביר להניח שלא). ביום שלישי הקרוב יחול יומא דהילולא רבא של הרה"ק הבת עין זיע"א, מגדולי רועי החסידות, אלפים מרחבי הארץ יעלו צפתה (ואולי יקפצו גם לביהמ"ד העתיק 'אווריסט' בצמוד לביהמ"ד קאסוב, שגבאו ר' מאיר המאירי ז"ל ניטל מעמנו לא מזמן), ובבתי המדרש בצפת לחוגיה ושבטיה תורגש תכונה מיוחדת - סעודות הילולא ייערכו לצד 'כיבודים' שיחולקו. עם זאת, כאמור, בית החיים הוא עולם שלם של היסטוריה, שימים שלמים יידרשו כדי להתחקות אחריה. שברי מצבות

נתגלתה לעינינו כתובת שלמה בת שש שורות חרוטה על אבן גיר. "הכתובת לפי שורות: 'ז'ק / החכם השלים/ הדין המצוין כמוהרר/ אברהם הכהן/ נ"ע שנת קצ"ג/ יב שבט. [קצ"ג]".

אפנור משתף: "ההתעניינות שלי בתאריך המופיע על המצבה גדולה היתה בגלל שמו של הנפטר המופיע במצבה עצמה. עד לחשיפת מצבה זו החזקתי במצבת רבי יוסף פאלאנסי משנת רמ"ב - כמצבה העתיקה ביותר הנמצאת בבית העלמין העתיק בצפת".

ערב ההילולא של הרה"ק הבת עין זיע"א, בעלותכם לציון המצוינת, זה הזמן לשפוך תחינה ותפילה בפני ריבון העולמים שצדיקי צפת וחכמיה - שציוניהם הקדושים פזורים במתחם בית החיים כולו, ימליצו טוב בעדנו לראות ישועה ורחמים משמיא.

"אחר כניסה בזחילה על הגחון ממש אל תוך המערה", הוא משחזר, "נחשפה בפנינו מערה יפיפיה חצובה בסלע ובנויה כחצי גורן, וברצפת המערה נראו חלקי אבנים רבות שמקורן בהתפוררות תקרת המערה. גודל המערה שלוש על ארבע מטר, גובהה של המערה בכניסה הוא כחצי מטר. אחד הנתונים החשובים שראיתי בכניסה אל המערה עוד לפני שהגענו אל המצבה הראשונה - הוא בור מסותת ברצפת המערה. גודל הבור מתאים בגודלו לגודל הקברים הנבנים כיום ועומקו עשרה טפחים.

"לפי הנתונים הללו", מצביע אפנור, "נראה שבמערה זו נרכש והוכן מקום לקבורה, אך משום-מה זה לא יצא לפועל. בצילום נראה בבירור צורת הקבר ועליו מבצבצת מצבה. אחר חשיפת המצבה

הסיפור היומי

שימי סיפר לי שהוא ממתין זה זמן רב לקבל תשובה גורלית מהמנכ"ל לגבי קידום בעבודה. התשובה 'נסחבת' כבר זמן רב, והוא מרגיש שהמנכ"ל לא רוצה בקידומו. אמרתי לו, אם תשמע לי, עליך לעשות תרגיל עוצמתי קצר...

כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם

תרגיל עוצמתי קצר: קח דף ותרשום עליו את כל הדברים הטובים, שאתה יודע על המנכ"ל: את כל החסדים והטובות שקיבלת ממנו אי פעם. רשום דברים טובים על המידות שלו, על הדברים הטובים שבאופי שלו ומעלותיו הרוחניות... מלא את ליבך במחשבות טובות עליו! כשתסיים לכתוב את כל הרשימה, קח את הדף ותתבונן בו לכמה דקות. תחשוב כמה הוא אדם טוב ומיוחד. דע לך שהדבר ישפיע מיד על ליבו של המנכ"ל, ויגרום לקרבה ואהבה אליך.

חברי שימי הלך הביתה, לקח דף ועט וכתב עליו את כל הדברים הטובים של המנכ"ל והתחיל לחשוב מחשבות טובות כאמור. לאחר מספר ימים שימי היה במטבח של החברה, והנה לפתע מנכ"ל החברה קרא לו בחום: "מה שלומך שימי? הרבה זמן לא ראיתי אותך..."

"הייתי בהלם", אומר שימי, "הרגשתי בחום ואהבה נדירים מהמנכ"ל". הוא אמר לי: "היכנס לחדר שלי". לאחר שנכנסתי, הוא אמר לי: "אתה יכול להיכנס למשרד שלי מתי שתרצה. אתה לא צריך את האישור של המזכירה". הוא הושיב אותי לידו, הכין לי כוס קפה ונתן לי תשובה חיובית על קידום! הייתי המום לחלוטין, וכל זאת לאחר שלפני כן הקשר שלנו לא היה כך כלל! "כי כפי אשר יכין האדם את ליבו לאהוב את חבריו, כמו כן יתבונן לב חבריו לאהוב אותם". כשאתה חושב בליבך מחשבות על חברך, באותם רגעים מצטיירות מחשבות זהות גם כן בליבו של אותו אדם עליך.

(פניני עין חמד)

בשנת ה'תשס"ז עבדתי בחברת ל.ס. חברת שיווק באור יהודה עם חבר בשם שימי. הוא סיפר לי שהוא חושש. הוא ממתין במשך זמן רב לקבל תשובה גורלית ממנכ"ל החברה, האם הוא יקבל קידום בעבודה. תשובה חיובית תזכה אותו בהטבה רצינית בפרנסה. אולם תשובה שלילית תפגע בקידומו בחברה. ההחלטה נמצאת אצל המנכ"ל. הוא סיפר, שהמנכ"ל 'סוחב' אותו כבר זמן רב. הוא מרגיש שהמנכ"ל לא רוצה בקידומו.

אמרתי לחברי: אתה רוצה עצה? אז דע לך כל עוד שתחשוב עליו מחשבות שליליות שכאלו, תיזהר שלא להיתקל בו, כי בוודאי התשובה תהיה שלילית. שימי שאל אותי: "מניין לך זאת?". אני השבתי: שלמה המלך, החכם מכל אדם, כתב: כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם (משלי כז, יט).

הגאון מוויילנא פירש פסוק זה: "כמו שהמים מראים את פני האדם כפי שמראהו למים: אם יעקם פניו גם המים יראו כן, כן לב האדם לאדם: אם ליבו טוב לאותו אדם, הוא במקביל טוב עימו, אף שאינו יודע ליבו של אדם". כשאתה חושב על חברך מחשבה טובה, באותו רגע ממש, גם ליבו של חברך מתחיל לחשוב עליך דברים טובים ומתחיל לאהוב אותך ממש.

הגאון גם כותב: 'ולהיפך, מי שחושב מחשבות רעות בליבו, אף שלא יגלה מחשבות ליבו, ואף שאין יודע אדם מה שבליבו, ישנאו אותו!'. זה רמוז בפסוק: "ואיש מזימות יִשָּׂא (משלי יד, יז).

אמרתי לחבר: אם אתה חושב בלב על המנכ"ל שאתה לא אוהב אותו, והוא רק מנסה להכשיל אותך ולעצור את קידומך, אתה משפיע על ליבו לרעה כנגדך! אם תשמע לי, עליך לעשות

יום אחד ראה האיש במצלמות האבטחה שבביתו שהאור בציון הק' דולק. הוא התפלא, כי למיטב ידיעתו לא היה שם באותה עת אף יהודי. הוא דפדף אחורה בצילומים ולעיניו נתגלה מחזה נורא

**"הצדיקים עצמם חופפים על מקום מנוחתם בעולם הזה לשמור עליו בקדושתו" - מעשה מופלא
שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א | היא מצבת קברת רחל עד היום**

שבהיכל הציון והחלה להסתובב סביב אותם הגויים סחור סחור מבלי תת להם מנוח אפילו לרגע אחד. בתחילה ניסו השניים לזוז מעט ולהישאר בעמידתם, אך ללא הצלחה. בלית ברירה סגרו הטמאים את פיהם מתפילתם הטמאה ועזבו את ציון הקודש מבלי לטמאו...

ויהי לפלא, כי בחדר הפנימי אין כלל חלונות, ואף בחדר הציון החלונות נעולים מבלי אפשרות לפותחם כלל (ואפילו אם נאמר שהציפור נכנסה לפני כמה ימים ונחבאה בחדר הפנימי לצורך אותה שעה, גם כן מצינו בזה נוראות בכוחו של צדיק השומר על ציונו). לאחר מכן נראית הציפור יוצאת דרך הדלת שנשארה פתוחה, כאותו מלאך שגמר שליחותו ונסתלק לו...

(באר הפרשה וישלח תשע"ח)

שמעתי מהרב אליעזר זאקס שליט"א, מנכדי הרה"ק התפארת שלמה זי"ע, אשר נטל ע"ע לשמור משמרת הקודש בציון זקנו זי"ע, וממכון שבתו בעיר לונדון הוא מנהל ממרחק את הציון וההכנסת אורחים הסמוכה לו.

ביום א' דחוו"מ פסח שנת תשע"ז העעל"ט, ראה האיש במצלמות האבטחה (שבביתו) כי האור דולק בציון הקודש, ויהי הדבר לפלא, כי למיטב ידיעתו לא נמצא שם בזו העת אפילו יהודי אחד. מה עשה, חיפש ודפדף במצלמות לפרק הזמן האחרון ולעיניו נתגלה מחזה נורא, איך ששני גויים נכנסים יחדיו לאוהל הקודש, וברצונם לעמוד בתפילה, אזי כדרכם של נוצרים החלו לעשות בידיהם צורת שתי וערב ה"י לצרכי תפילתם.

והנה תוך שניות ספורות יצאה ציפור מתוך החדר הפנימי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

קול העם

יום אחד בדרכה הביתה מתקשרת אלי אשתי: "אין לי מפתח, שכחתי אותו בבית". אלא שגם אני שכחתי באותו היום לקחת איתי מפתח. הגעתי הביתה, עמדנו שנינו מעבר לדלת הנעולה מבלי לדעת מה לעשות...

בתבונה פותח שערים

מלאכה עומד ומכניס את כלי עבודתו לרכב. שאלתיו, אם יש מצב לקחת סולם. 'בשמחה' השיב. הוציא סולם ופתח אותו לארבע. טיפסתי לדירה שלנו בקומה השניה ונכנסתי הביתה.

ירדתי מיד להודות לו, וכאשר שאלתי והתעניינתי מה הוא עושה פה. תשובתו היתה: "אני אינסטלטור למקרים מיוחדים, מקרית אונו הזמינו אותי לפה לבני ברק".

אנחנו הגענו לבנין בדיוק כשסיים את עבודתו. אם היינו מאחרים בדקה, הוא כבר היה מפליג לקריאה הבאה. ואם היינו מקדימים, לא היינו יודעים מי הזמין אותו ובאיזה בנין נמצא.

(נר לשולחן שבת)

סיפר ידידי הרה"ג א': את דלת הכניסה לדירה שלנו אי אפשר לפתוח מבחוץ רק עם מפתח. כמובן שאשתי ואני מקפידים בכל יציאה לקחת עימנו מפתח.

יום אחד בדרך חזרה מהעבודה מתקשרת אלי אשתי לכולל: 'אין לי מפתח, שכחתי אותו בבית'. אלא שגם אני שכחתי באותו היום, פעם ראשונה שזה קרה לי... אמרתי לה שאגיע עוד כחצי שעה. בינתים היא הלכה עם הילדים לגינה, נפגשנו שם ושבנו חזרה לביתנו מבלי לדעת מה באמת נעשה.

והנה ליד הבנין חונה טנדר ועל גגו מונחים סולמות, ובעל

כשהתעניין הגאון רבי חיים-יעקב לווין זצ"ל בשמותיהם של יתר המועמדים לרבנות ירושלים, ושמע שאחד מהם הוא הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, הודיע בו-במקום שבשום אופן לא יציג את מועמדותו. ונימק את סירובו בסיפור...

כוחה של דמעה

ירושלים ראה אשה היושבת לאור אבוקת-אור קטנה ועוסקת בתפירת גרביים. בני הדור שלנו כבר אינם מכירים את ה'מקצוע' הלז, שהיה נקרא אז "עשיית מְרָז'ה", אבל לפני ששים ושבעים שנה, כשנקרעה הגָרְב, היו מוסרים אותה לתיקון אצל אשה ענייה שהרוויחה מכך כמה פרוטות.

"מה לך להתעסק בתפירת גרביים, ועוד לאור נורה כה קטנה?" - שאל ר' אריה.

"אלמנה אנוכי, ובפרוטות שאני מקבלת עבור מלאכתי זו אני מממנת את שכר המלמד של בני היתום", השיבה התופרת, ודמעה מלוחה נשרה מעינה על הגרביים שלפניה.

"יודעים אתם מי היתה אלמנה זו? - אימו של רבי בצלאל ז'ולטי, שבאמצעות המְרָז'ה כילכלה את ילדה היתום", סיים הרב לווין, רבה של פרדס חנה, והוסיף: "וכי אפשר להתמודד מול דמעה של אלמנה?"

"לזו נאה ולזו יאה, לרבי בצלאל, לעלות על כס רבה של ירושלים. הוא הרי צָמח על שדה שהושקתה בדמעותיה של אלמנה".

ואגב, את הסיפור הזה סיפר הגר"י זילברשטיין בשמחת-אירוסיו של בן-תורה יתום, מופלג בחוכמה ובדעת, שאימו האלמנה עמדה בוכייה בתפילתה והתחננה קָדָם בוראה שיחוס וירחם עליה ויגדל את בניה לתורה וליראת שמים. וזכתה לכך.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

דמעה אחת. מי יוכל לאמוד את סגולתה, את השפעתה בכל העולמות. דמעה שנשרה מזווית עינו של יהודי המתאונן ובוכה על מר גורלו, ומתפלל לאלוקיו שיסייע בעדו, שיחון אותו במידה טובה ישועה ורחמים - בכוחה של דמעה אחת כזו לזעזע את כל הרקיעים ולהשפיע שפע טוב על כל העולם כולו.

ואם זה כוחה וזה סודה של דמעה שזלגה מעינו של יהודי פשוט, כשתניחו אותה דמעה בעיניה של אלמנה, יתפח משקלה הסגולי בכפלי-כפליים ובשבע-שבעתיים. כל שערי שמים נפתחים בפניה ואין היא צריכה למליצי יושר ולמלאכי רחמים. היא עצמה, דמעת האלמנה, כל-כולה רחמים.

הגר"י זילברשטיין סיפר, שכאשר עמדה על הפרק, עוד לפני שנת תש"ח, סוגיית הבחירות לרבנות בירושלים, הציעו להגאון רבי חיים-יעקב לווין זצ"ל, בנו של רבי אריה לווין זצ"ל, להציג את מועמדותו לכהונה הרמה.

כשהתעניין הרב לווין, שהיה אז רבה של המושבה פרדס חנה, בשמותיהם של יתר המועמדים, ושמע שאחד מהם הוא הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, הודיע בו-במקום שבשום אופן לא יציג מועמדות למשרת רבה של ירושלים. גם כשגדולי תורה ויראה שיחרו לפיתחו וניסו לשכנעו, סירב.

ונימק את סירובו בסיפור: אבא שלי, רבי אריה זצ"ל, סיפר לנו שבלכתו פעם בסימטאות

איך ייתכן שיהיה לראובן מותר - ואף מצוה - לספר לשמעון שלוי שוטה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בעלי המחלוקת ויבינו שאין הדין עימם. ב' - שהדברים שעל ידם החליט שהם 'בעלי המחלוקת' בענין הזה, ידע מעצמו ולא יסמוך בזה על שמיעה מאחרים, אם לא שנתברר לו שזו האמת. ג' - עליו לכוון לתועלת ולא מצד שנאה. ד' - אם יש לו אפשרות להשקיט

בסעיף הנלמד היום, כלל ח' סעיף ח' מהלכות לשון הרע - מביא ה'חפץ חיים' את הדעות הסוברות שמותר לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת, ומסייג את דבריהם בכמה פרטים: א' - דווקא אם על ידי כך תושבת המחלוקת, כי אנשים יראו את תרמיתם של

את המריבה באופן אחר, אסור לו לדבר עליהם לשון הרע. בביאורים ומוספים מביאים דוגמה לסיפור לשון הרע שעשוי להשקיט מחלוקת: "הרואה שיש לראובן שנה על שמעון, מחמת איזה דבר שעשה לו, או שדיבר כנגדו - כתב לעיל (כלל ה"ג בהגה"ה) שאם מכין להשקיט את המריבה ביניהם, מותר לו לומר לראובן ששמעון לא התכוין בכל זה להתריס כנגדו,

אלא שסיבת שטותו גרמה לו זאת. ואף שמגנה בכך את שמעון, שאומר עליו דברי גנאי - מותר ואף מצוה לעשות כן, כדי להקל בכך את השנאה שבלב ראובן, ועל ידי זה תושקט המריבה ביניהם. וכתב הבאמ"ח שם (ס"ק ז) שיש להוכיח דין זה ממה שהתירו לספר לשון הרע על בעלי המחלוקת, אם על ידי זה תושבת המחלוקת.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

על מה היו מרשיעים בימינו את פרעה בבית המשפט?

תענית דף ג

ועצר את השמים ולא יהיה מטר

הבצורת - מוטריד האדם - עלולה להיות בעיה רצינית באמת של מחסור במים. האם הוא מצטער, אותו אדם, על כך שהבצורת היא תוצאה של "וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים"? האם הוא מצטער על כך שהרע דרכיו? האם הוא מכניע לבו ומטיב מעשיו? הקב"ה מדבר אתנו כל הזמן, שולח לנו רמזים דקים ועבים. לכל אחד יש 'תיק' אישי שלו, הדברים שהוא צריך לתקן. הקב"ה אומר לכל אחד: "עד מתי מאנת?" ואם האדם אינו מכניע לבבו, ואינו מייטיב מעשיו, ממשיכות לנחות עליו מכות, כפי שארע לפרעה. ובכל זאת, כפי שרואות עינינו, אנשים ממשיכים למאן. כי הגאווה מפריעה לאדם להכנע, והמדות הרעות והתאוות מפריעות לעזוב את החטא ולדבוק במצוות. ומה הפתרון?

יש ללמד את התורה, ובמקביל להתפלל: "והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו". בעת שלומדים את התורה, ומבינים איזו זכות גדולה היא קבלתה - אזי משפיעה התורה גם על מדותיו של האדם, מבטלת את הגאווה ומעדת את היצרים. כאשר מגיע האדם לזאת, הוא שומע בקול ה' מאהבה, דבק בו והולך בדרכיו. שוב אין לו צורך ברמזים בצורת צרות וקשיים, וה' מצליח דרכו.

(לאור הנר)

אילו היינו מביאים את פרעה למשפט בפני בית הדין הבינלאומי לפשעי מלחמה בהאג - על מה היו מרשיעים אותו? מסתבר שהוא היה מואשם ברצח עם, בהתעללות באסירים פוליטיים, בשלילת חריות של אזרחים, ובזריקת תינוקות רכים ליאור.

ובמה 'מואשם' פרעה בפסוק? - "עד מתי מאנת לענות מפני" (שמות י ג). האשמה האמתית, שגורמת לכל העוולות והפשעים הנוראים, היא: "מאנת!" - סרובו של פרעה להכניע לבו בפני הקב"ה, ולשמוע בקולו. דברים אלו, נאמרו על ידי רבי אהרן לייב שטיינמן, והובאו מפיו על ידי מקורבו, רבי יצחק לוונשטיין ז"ל.

והוסיף עוד הרב שטיינמן ואמר: התוכחה הזו, של "עד מתי מאנת", נאמרה לא רק לפרעה הרשע. היא נאמרת לכל אדם ואדם, אף בימינו. אבי אבות כל המחלות, והבסיס לכל החטאים, הוא "עד מתי מאנת" - שאדם אינו מכניע את לבו, אינו משעבד את לבו לבורא. יש באדם גאווה, הגורמת לו ללכת בשרירות לבו. אף בעת שבאות עליו צרות ומצוקות, חלילה, אין הוא נותן דעתו לכך שמהקב"ה באו, לעוררו לתקן דרכיו.

אם חולפים חודש חשון וגם כסלו, אף טבת מגיע, וגשם אין - על מה מצטער האדם? על דלדול מי התהום, על הקו האדום החדש של הכנרת, על יוקר הירקות ועל מס בצורת. אם תמשך

האם יש מצוה דאורייתא בנטילת לולב בחול המועד בירושלים העתיקה?

בתורת ספק, דהיינו, אם חיובה מדאורייתא, כוונתו לקיים מצוה דאורייתא, ואם חיובה מדרבנן, כוונתו לקיים מצוה דרבנן; וזאת, כדי שלא לעבור על איסור 'בל תגרע', או 'בל תוסיף'.
ויש שהחמירו כדעה זו, להחשיב את קיום המצוה בירושלים העתיקה כספק חיוב דאורייתא, ויש שהחמירו כדעה זו רק במקומות מסוימים בעיר העתיקה. ורבים חלקו על דעה זו.
[שו"ע תרנח, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

מדאורייתא, מצות נטילת לולב, היא רק ביום טוב ראשון של חג הסוכות, ובשאר הימים - מדרבנן. אולם, בבית המקדש היתה מצות הנטילה מן התורה בכל שבעת הימים.
ויש מהאחרונים שכתבו, שלדעת הרמב"ם, מצות הנטילה מן התורה בכל שבעת הימים, היא לא רק בבית המקדש, אלא בכל שטחי ירושלים העתיקה; והוסיף, כי הנוטל את ארבעת המינים בעיר העתיקה בימי חול המועד יכוון שמקיים את המצוה

האם מותר לטלטל את האתרוג בשבת חול המועד סוכות?

בטלטול, כיון שמעיקר הדין מותר להריחו, (ראה במקורות), כך שהוא ראוי לשימוש.
ונחלקו הפוסקים אם ארבעת המינים נחשבים כמוקצה גם בליל יום טוב, שהוא זמן שאינו ראוי לקיום המצוה. ואם בימות החול מקפיד שלא לטלטלם, מחשש שיפסלו - כמצוי בימינו - הרי הם נחשבים כ'מוקצה מחמת חסרון כיס', וממילא אסור גם האתרוג בטלטול, ואף בלילה.
[שו"ע תרנח, ב, ומשנ"ב ג-ה; ביאורים ומוספים דרשו, 3-5]

חכמינו ז"ל גזרו שלא ליטול את ארבעת המינים בשבת של חג הסוכות, אף כשחל בה היום הראשון של החג. והגם שביום זה המצוה היא מדאורייתא - יש כוח ביד חכמים לעקור מצות 'עשה' מן התורה על ידי 'שב ואל תעשה', כלומר בהוראה להימנע מקיום המצוה.
ומאחר ואסור ליטול את ארבעת המינים בשבת, הרי הלולב, ההדס והערבה, אסורים בשבת אף בטלטול, כדין 'מוקצה מחמת גופו', כדין אבן, חתיכת עץ, וכיוצא בהם. אבל האתרוג, מותר

האם ניתן לרכוש את ארבעת המינים בהקפה?

מדרבנן. והמכשול מצוי בענין זה, בערבות הנמכרות בבית הכנסת על ידי הגבאי, וכדומה - שרבים נוטים לרוכשן בהקפה.
ואין להסתמך ברכישת ארבעת המינים אף על קנין 'חצר', או קנין 'יד', שבדרך כלל מועילים מדאורייתא, מפני שרוב הסוחרים אינם מקנים בלב שלם כל עוד לא קיבלו את התשלום, ואזי אין הקנין חל אף אם נעשו בו קניינים שבדרך כלל מועילים מדאורייתא.
[שו"ע תרנח, ג, משנ"ב י, ושעה"צ יג; ביאורים ומוספים דרשו, 16-18]

על מצות ארבעת המינים כתוב בתורה: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן", ודרשו חכמינו ז"ל: "לכם - משלכם", דהיינו שביום הראשון של חג הסוכות צריך שארבעת המינים יהיו שייכים לזה שמקיים בהם את המצוה.
ולכן, בעת רכישת ארבעת המינים ראוי להקפיד ולשלם עליהם, ולא לקנותם בהקפה, כדי שייקנו בקנין כסף המועיל מדאורייתא; ולא בקנין משיכה, או בקנין הגבהה, בלבד, שאינם מועילים אלא

* חכמינו ז"ל חייבו את האב לחנך את בנו לקיום המצוות, בין דאורייתא ובין דרבנן. אולם, אין חובת חינוך ל'הידור מצוה'.
 * בהמשך לאמור: הפוסקים כתבו גילאים שונים לתחילת חובת חינוך הקטן לקיום מצוות 'עשה'; חמש, שש, או שבע; כשהדבר משתנה גם על פי רמת הבנתו של הקטן.
 * קטן היודע לנענע את הלולב כהלכה, חובה לחנכו בנטילת לולב; והיינו, שיודע להוליך ולהביא את הלולב לכל הצדדים, ולהעלותו ולהורידו, אך אין צורך שיהיה בקי בסדר הנענועים, או באופן הנענוע לפרטיו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לסַכַך בסכך שלא רואים דרכו את הכוכבים?

אלו אינם ניכרים, ביום הם ניכרים; ובמקום שנדרש סכך עבה כדי למנוע כניסת רוחות וקור לסוכה, ניתן לכתחילה להקל כדעה זו. ובדיעבד, הסכך כשר אף כשעוביו אינו מאפשר את ראיית הכוכבים כלל, ואף אם ניצוצי השמש אינם בוקעים דרכו ביום. ולאידך גיסא, אף אם הוא דק וקלוש מאד, הריהו כשר לכתחילה, ובלבד שצילו יהיה 'מרובה מחמתו'.

[שו"ע תרלא, ג-ד, משנ"ב ה-ו, ושעה"צ ו]

את הסכך בסוכה, יש לעשות באופן שיֵראו דרכו הן הכוכבים הגדולים הנראים ביום בסמוך לשקיעת השמש, והן הכוכבים הקטנים הנראים בלילה. ויתכן כי די לשם כך באפשרות של ראיית הכוכבים דרך מקום אחד בסוכה.

ויש אומרים, שניתן לכתחילה לעבות את הסכך אף באופן שלא רואים דרכו את כוכבי הלילה, משום שתמיד יש חללים שדרכם ניתן לראות את הכוכבים, ואף אם בלילה, מחמת החשיכה, חללים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלוח היומי

י"א בכסלו | רבי יעקב יצחק ב"ר יקותיאל
 זלמן הלוי לנדא זצ"ל, אב"ד דוקלא ופרשבורג,
 בעל אמרי רב רבי ומעיני השועה

יארצייט:

תקנ"ג: רבי יעקב יצחק ב"ר יקותיאל זלמן הלוי לנדא זצ"ל, אב"ד דוקלא ופרשבורג, בעל אמרי רב רבי ומעיני השועה.
 תקמ"ו: רבי שמחה ב"ר צבי הירש אשכנזי מדעסוי זצ"ל, אב"ד לנצה, סקול ועוד ובעל הגהות הש"ס.
 תרכ"ב: רבי יחיאל ב"ר אהרן הלר זצ"ל, אב"ד סובאלק ופולונגיין ובעל עמודי אור וקינה לדוד.
 תרנ"ב: רבי יואל צבי ב"ר שמעון ראטה זצ"ל, אב"ד חוסט, אופאלוי, ברזנא ועוד ובעל בית היוצ"ר.

מדוע הסטייפלר לא נרדם כל הלילה

פעם אמרו למרן הסטייפלר שקיים חשש שזבוב נפל לכוס התה שעמד לשתות, אולם בסופו של דבר התברר שלא נפל זבוב, למרות זאת אמר הסטייפלר למחרת, שלא הצליח להירדם בלילה בגלל עצם החשש שכמעט שתה תה עם זבוב. (מצוות בשמחה ח"ב עמ' שלא)

אם נכשלנו בטעות בעבירה, נשתדל לחשוב מה ניתן לעשות כדי שלא ניכשל שוב

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il